

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΕΙΣ Η. Π. Α.
ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΥΠΟΤΡΟΦΟΥ FULBRIGHT *

Του κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΦΩΤΕΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ 1948 μετὰ τὴν πρώτη μου ἐπίσκεψη στὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες Ἀμερικῆς, ἐδημοσίευσα στὴν ἡμερίδα «Ἔθνος» μιὰ σειρά ἄρθρων γιὰ τὴν παιδεία, τὶς ἐπιστῆμες καὶ ἰδίως τὴν ἰατρικὴ, πού διαβάστηκαν μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον. Σήμερα μὲ πολὺ προθυμία δέχτηκα τὴν πρόσκληση τῆς Ἑνώσεως Ἀποφοίτων Ἀμερικανικῶν Πανεπιστημίων, νὰ σᾶς μιλήσω καὶ πάλι γιὰ τὴν παιδεία στὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες Ἀμερικῆς, μὲ τὴ νέα πείρα πού ἀπέκτησα ἔπειτα ἀπὸ δύο χρόνια ἐργασίας μου στὸ University of Chicago, μὲ ὑποτροφία, ὡς Fulbright Exchange Scholar.

Ἐκεῖ ἐργάσθηκα ὡς Lecturer καὶ ὡς Research Fellow στὴ Δερματολογία καὶ εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθῶ περὶ τὶς 35 πανεπιστημιακὲς κλινικὲς τῆς χώρας. Ἡ νέα αὐτὴ ἐμπειρία, προστιθέμενη στὴν προηγούμενη ἀπὸ πολλὰ Πανεπιστήμια τῆς Ἀγγλίας, τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς (περὶ τὰ 60 ἐν συνόλῳ), μοῦ ἐπιτρέπει, νομίζω, κατὰ τεκμήριον τουλάχιστον, νὰ μιλήσω γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ μὲ ἀντικειμενικότητα, καὶ νὰ τολμήσω νὰ συγκρίνω καὶ νὰ παραλληλίσω μερικὰ ἐνδιαφέροντα σημεῖα.

Ζητῶ προκαταβολικῶς συγγνώμην ἀπὸ τοὺς παρισταμένους εἰδικούς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους πολλοὶ ἔχουν ἐκπαιδευθῆ στὴν Ἀμερικὴ, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ ἀνάλυση τοῦ θέματος ἀπὸ ἓνα γιατρὸ καὶ ὄχι ἐκπαιδευτικὸ, παρουσιάζει ἴσως τὸ ζήτημα ἀπὸ μιὰ σκοπιά, ἀπὸ μιὰ γωνιά, πού καὶ γι' αὐτοὺς θὰ εἶναι ἐνδιαφέρουσα.

Στὸ τέλος θὰ εἶναι εὐσπρόδεκτες τυχὸν ὑπάρχουσες ἐρωτήσεις ἢ ἀπορεῖες, στὶς ὁποῖες πολὺ πρόθυμα θὰ ἀπαντήσω, ἂν καὶ ἐφ' ὅσον ξέρω τὶς σωστὲς ἀπαντήσεις.

Λυποῦμαι γιὰ τὴν τεχνικὴν παρουσιάσει ἀδύνατος ἢ προβολὴ σειρᾶς ἀπὸ ἐνδιαφέροντα slides πού ἔχω, καὶ πού θὰ διάνθιζαν τὴν ὁμιλία μὲ περισσότερο ἐνδιαφέρον, χιοῦμορ, καὶ ζωντανὲς — ὀπτικὲς ἐντυπώσεις.

* Διάλεξις δοθεῖσα τὴν 14 Δεκεμβρίου 1965 εἰς αἴθουσαν διαλέξεων Ἑλληνο-Ἀμερικανικῆς Ἑνώσεως, ὀργανωθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἑνώσεως Ἀποφοίτων Ἀμερικανικῶν Πανεπιστημίων.

Τὸ σύστημα ἐκπαιδεύσεως στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες, ἐλεύθερο ἀπὸ τὶς ἐπεμβάσεις τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ ἢ τοῦ Τοπικοῦ Κράτους, κατατείνει στὴν παροχὴ ἐλευθέρως, καθολικῆς καὶ ὑποχρεωτικῆς παιδείας πρὸς ὅλους τοὺς πολίτας, δωρεὰν μέχρι καὶ τοῦ Γυμνασίου (ἀπὸ 6 - 18 ἐτῶν). Ἀποφασιζόμενο, ἐπιβαλλόμενο καὶ προσαρμοζόμενο ἐκάστοτε ἀπὸ τὶς Τοπικὲς καὶ Κοινοτικὲς Ἀρχὲς καὶ ἰδίως ἀπὸ τοὺς γονεῖς, μὲ εἰδικὲς φορολογίες, παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία ἀνὰ τὴ χώρα. Ἡ ποικιλία αὐτὴ καὶ οἱ συνεχεῖς πειραματισμοί, ἐπιτρέπουν, καὶ διευκολύνουν, καὶ εὐνοοῦν τὴν συνεχεῖ μεταρρύθμιση καὶ προσαρμογὴ πρὸς καλλιτέρας μεθόδους καὶ ἰδέας.

Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ παιδιά ἀφοῦ περάσουν ἓνα χρόνο στὸ νηπιαγωγεῖο, σὲ ἡλικία 6 ἐτῶν, ὑποχρεωτικῶς ὅλα θὰ πᾶνε στὴν πρώτη τάξη τοῦ Elementary School (δημοτικοῦ), ὅπου θὰ φοιτήσουν ἐπὶ 6 χρόνια, διδασκόμενα ὅπως καὶ ἐδῶ, ἀνάγνωση, γραφὴ, ἀριθμητικὴ, γεωγραφία, φυσικὴ, φυσιογνωσία, στοιχειωδῶς ζωολογία, ἱστορία, φυσιογνωσία κλπ., μουσικὴ, τέχνες, γυμναστικὴ καὶ ἐνίοτε ξένες γλῶσσες, σὲ τάξεις τὸ πολὺ ἀπὸ 25 - 35 μαθητῶν. Οἱ δάσκαλοι εἶναι συνήθως γυναῖκες· ἀλλὰ ἡ σχολικὴ ὄργανωση, διεύθυνση, γραμματεία, τὰ ἐποπτικὰ καὶ πειραματικὰ μέσα πρὸς διδασκαλίαν, οἱ βιβλιοθήκες, ἡ θέρμανση τῆς τάξεως, τὰ θρανία, οἱ τουαλέττες ἢ τὰ γυμναστήρια, εἶναι ὀργανωμένα κατὰ τέλειον τρόπο.

Ἀπὸ τὸ Elementary School τὰ παιδιά συνήθως ἀποφοιτοῦν σὲ ἡλικία 12 ἐτῶν γιὰ νὰ συνεχίσουν στὸ Junior High School (τὸ ἑλληνικὸ σχολεῖο τοῦ παλαιοῦ καιροῦ σὲ μᾶς), τὸ ὁποῖο ἐπὶ τρία χρόνια θὰ τὰ ἀπασχολήσῃ καὶ θὰ τὰ προπαρασκευάσῃ, ὅλα μαζί, γιὰ τὰ ἐπερχόμενα δύσκολα χρόνια τῆς ἐφηβείας, πού τὰ χαρακτηρίζει ἡ ριζικὴ μεταβολὴ στὴ διάπλασή τους, τὰ γνωστὰ ψυχολογικὰ προβλήματα καὶ ἡ προσπάθεια τῆς κοινωνικῆς τους προσαρμογῆς, ἀπὸ τὴν ἡλικία τοῦ παιδιοῦ στὴν ἡλικία τοῦ ἐφήβου. Ἐδῶ, ἀφοῦ καταταγοῦν σὲ χωριστὲς ὁμάδες - τάξεις, ἀνάλογα μὲ τὶς ἰκανότητες καὶ ἐπιδόσεις τους, θὰ μνηθοῦν κάπως καλλιτέρα στὰ μαθηματικὰ καὶ στὶς στοιχειώδεις ἐπιστῆμες, στὴ χρῆση τῆς βιβλιοθήκης καὶ τῶν λεξικῶν, καὶ θὰ ἀρχίσουν νὰ παράγουν ὑπεύθυνα, δική τους, δημιουργικὴ ἐργασία, ἐξω ἀπὸ τὴν τάξη, ὑπὸ μορφήν ἐκθέσεων καὶ πραγματειῶν. Ἐδῶ ἀρχίζει ἡ πρωτοβουλία τοῦ μαθητοῦ μὲ τὴν κατάλληλη καθοδήγηση καὶ σταματᾷ ἡ ἀπὸ καθέδρας διδασκαλία, πού ἔχει σκοπὸ τὴν ἀποστήθιση γνώσεων χωρὶς νὰ προάγῃ τὴν πρωτοβουλία. Ὁ μαθητὴς ἐδῶ ἀρχίζει ὑπεύθυνα νὰ κατευθύνῃ ὁ ἴδιος τὴ μὀρφωσή του, καὶ ἐδῶ θὰ ἀνεύρῃ τὶς κλίσεις του, πού θὰ καθορίσουν τὴν μελλοντικὴ του ἐξέλιξη, εἰδίκευση, σπουδές.

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καμμιά ἀπολύτως δικαιοδοσία δὲν ἔχει στὰ σχολεῖα ἢ στὴ διδασκεία ὕλη, ἢ ὁποῖα καθορίζεται ἀπὸ τὰ ἐπιστημονικὰ Σωματεῖα καὶ Συνέδρια τῶν Διδασκάλων τῆς χώρας.

Ἐν συνεχείᾳ τὰ παιδιά θὰ πᾶνε στὸ High School (Γυμνάσιο), ὅπου 70 % τῶν παιδιῶν συνεχίζουν τὶς σπουδές τους καὶ 50 % παίρνουν ἀπολυτήριον. Σὲ ἡλικία 15 - 16 ἐτῶν ἀρχίζουν τὰ τρία τελικὰ χρόνια τοῦ Γυμνασίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων οἱ ἐφηβοὶ πλέον μαθηταί, θὰ ἀποφασίσουν

μέ τη βοήθεια τών γονέων, τών καθηγητῶν καὶ εἰδικῶν Counselors (συμβούλων), ἀνάλογα μετὶ τῆς κλίσεως των καὶ τῆς ἐπιδόσεως των, τὸν ὀριστικὸν ἐπαγγελματικὸν προσανατολισμὸν των ἢ τῆς ἀνώτερες σπουδῆς των στὸ Πανεπιστήμιον. 85 % τῶν μαθητῶν τελειώνουν τὸ Γυμνάσιον, 40 % θὰ συνεχίσουν στὸ College ἢ στὸ Πανεπιστήμιον· διδάσκονται ἱστορίαν, ἀγγλικά, τὸ σύστημα διακυβερνήσεως τῆς χώρας καὶ κατ' ἐκλογὴν των ξένες γλῶσσες. Ἐπίσης μποροῦν νὰ ἀκούσουν εἰδικὰ μαθήματα γιὰ τὸ ἐπάγγελμα τῆς γραμματέως (στενογραφία, δακτυλογραφία κλπ.) ἢ μηχανικοῦ αὐτοκινήτου ἢ γεωργοῦ. Οἱ βιβλιοθήκες τῶν Γυμνασίων εἶναι πλούσιαι καὶ κατὰ κανόνα ἐνισχύονται ἀπὸ τὴν γειτονικὴν κοινοτικὴν βιβλιοθήκην. Τὰ ἐργαστήριά των εἶναι ἐξοπλισμένα μετὰ τὰ ἀπαραίτητα ὄργανα γιὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν, τῆς χημείας, τῶν φυσικῶν καὶ βιολογικῶν ἐπιστημῶν, μετὰ ἐπιδείξεις καὶ πειράματα. Τὸ μικροσκόπιον, ὁ δοκιμαστικὸς σωλήν, τὰ ἀντιδραστήρια, οἱ μικροσκοπικαὶ τομεῖς, εἶναι ἐν τῇ διάθεσιν τοῦ μαθητοῦ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ χημικοῦ ἢ τοῦ βιολόγου.

Καὶ ἐκεῖ, ὅπως καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι, γίνεται συνεχῶς πολὺς θόρυβος γιὰ τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα στὸ Γυμνάσιον. Ἄλλοι ὑποστηρίζουν ἰδίως τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν νέων, καὶ ἄλλοι τὴν καλλίτερην μύσιν ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης, ξένες γλῶσσες, ἱστορίαν κλπ. Ἀκόμη καὶ ἡ σχετικὴ προπαρασκευὴ, καὶ οἱ σπουδῆς τῶν διδασκάλων κρίνονται καὶ ἐπικρίνονται, μετὰ ἀποτέλεσμα τὴν συνεχῆ βελτίωσιν τῆς μορφώσεώς των, καὶ τῆς οικονομικῆς θέσεώς των καὶ τοῦ κύρους των.

Ἀκόμη περισσότερο, ἡ παιδεία πιστεύεται ὅτι δὲν εἶναι μόνον ὑπόθεσις διδασκάλων ἢ συστήματος, ἀλλὰ ὅτι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν φτώχειαν ἢ τὴν εὐμάρειαν, ἀπὸ τὸν οἰκογενειακὸν περιβάλλον, ἀπὸ τὸ κοινωνικόν, ψυχολογικόν, καὶ ἰδίως τὸ οικονομικὸν ἐπίπεδον τῆς οἰκογενείας, τῆς γειτονιάς, *τῆς κοινότητος, ἢ ὁποῖα καὶ ἔχει τὴν εὐθύνην διαπαιδαγωγήσεως ὅλων τῶν παιδιῶν, ἀνεξαρτήτως εἰσοδήματος*, γιὰ νὰ παραμείνῃ ὑγιής. Ὁ εἰκοστὸς αἰὼν πρέπει νὰ μείνῃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὄχι μόνον ὡς αἰὼν τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας ἢ τῆς ἐξερρηνήσεως τοῦ διαστήματος, ἀλλὰ ὡς αἰὼν πραγματικῆς κοινωνικῆς προόδου καὶ ἐνσυνειδήτου ἀποκτήσεως ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ὁποῖα, σὲ τελευταία ἀνάλυσιν, ἀπορρέει ἀπὸ τὴν μόρφωσιν, τὴν καλλιέργειαν, τὴν γνώσιν.

34 ἑκατομμύρια παιδιῶν ἐγγράφονται καὶ φοιτοῦν κάθε χρόνον ἀπὸ τῆς 1ης μέχρι καὶ τῆς 8ης τάξεως, καὶ 6 ἑκατομμύρια ἀπὸ τῆς 9ης μέχρι καὶ τῆς 12ης τάξεως.

Τὰ παιδιὰ ποὺ ἐγκαταλείπουν τὸ σχολεῖον, καὶ τὸ 15 % ποὺ μπαίνει στὸ Γυμνάσιον χωρὶς νὰ πάρῃ δίπλωμα, ἀποτελοῦν τὸ μέγα πρόβλημα τῆς χώρας. Σχεδὸν ἀπὸ αὐτὰ ἀποκλειστικῶς προέρχεται ἡ ἐγκληματικότης τῆς νεολαίας, καὶ αὐτὰ μαζί μετὰ τὸν ἀγράμματον καὶ ἀνειδίκευτον ἐνήλικον, ἀποτελοῦν τὸ 4 ἕως 5 % τῶν ἀνέργων, ποὺ χρονίως ἐπιβαρύνουν τὴν χώραν. Μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ ὅτι ἤρθε ἤδη ἡ στιγμή κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐκεῖνος ποὺ δὲν ἔχει ἀπολυτήριον Γυμνασίου εἶναι ἀδύνατον νὰ βρῇ ὅποιασδήποτε δουλειάν, ἐνῶ ἡ ἐργασία προσφέρεται ἀφθόνως.

Τὸ δημόσιο σχολεῖο δέχεται ὅλα τὰ παιδιά, καὶ ἐλάχιστα ἰδιωτικά ἢ ἐκκλησιαστικά σχολεῖα ὑπάρχουν, ἐργαζόμενα καὶ αὐτὰ κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ δημοσίου σχολείου.

Τὰ οικονομικά μέσα καὶ τὸ σύστημα ἐκπαιδεύσεως ποὺ ἀκολουθεῖ τὸ σχολεῖο, τὰ διαχειρίζεται ἡ κοινότης διὰ τῆς Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἐκλέγεται ἄνευ παρεμβάσεως τῆς πολιτικῆς· αὐτὴ ἐκλέγει καὶ διορίζει τὸν ἐπιθεωρητὴ τῆς Ἐκπαιδεύσεως, ὁ ὁποῖος, ἐν συνεχείᾳ, κατευθύνει καὶ τὸ σύστημα ἐκπαιδεύσεως καὶ τὸ προσωπικό. Τὰ τελευταῖα χρόνια τὸ κράτος συχνὰ ἔρχεται νὰ ἐνισχύσῃ οικονομικῶς τὴν προσπάθειαν τῆς Κοινότητος γιὰ τὴν βελτίωσιν τῆς παιδείας, ἰδίως στὶς περιοχὰς ὅπου ὑπάρχει φτώχεια.

Βραβεῖα καὶ διακρίσεις ἔχουν καθιερωθῆ γιὰ τοὺς μαθητὰς ποὺ παρουσιάζουν ἐξαιρετικὰς ἐπιδόσεις στὰ μαθήματα ἢ στὰ sports, στὶς μαθητικὰς ὁργανώσεις ἢ στὴν κοινωνικὴν δράσιν τους, στὴν ἡμερησίαν τοῦ Σχολείου ἢ στὸ ἦθος. 50 % τῶν μαθητῶν ποὺ θὰ πάρουν ἀπολυτήριον Γυμνασίου θὰ συνεχίσουν τὶς σπουδὰς τους στὸ College ἢ τὸ Πανεπιστήμιον. Ὑπάρχουν περισσότερα ἀπὸ 2.000 Ἰδρύματα ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως στὶς Η.Π.Α. μὲ περισσότερους ἀπὸ 2,5 ἑκατομμύρια σπουδαστὰς, ἀπὸ αὐτὰ, τὰ παλαιότερα εἶναι ἐκκλησιαστικά κολλέγια ὅπου διδάσκονται τὰ λεγομένα Liberal Arts, τὰ μεγαλύτερα εἶναι τὰ κρατικά πανεπιστήμια, μικρότερα εἶναι τὰ ἰδιωτικά πανεπιστήμια, καὶ τὰ νεώτερα εἶναι τὰ διευθετούμενα Junior Community Colleges, ποὺ ἐπιδοῦν ὡς μανιτάρια, σὲ μικρὰς πόλεις, γιὰ νὰ καλύψουν τὶς τοπικὰς ἀνάγκας. Σιγά-σιγά ὅλο τὸ βῆρος τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως πέφτει στὰ κρατικά πανεπιστήμια (State καὶ ὄχι Federal), γιὰ τὴ δημιουργίαν τῶν γιατρῶν, τῶν νομικῶν, τῶν μηχανικῶν, τῶν καθηγητῶν, τῶν πολιτικῶν, τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, τῶν χημικῶν ἢ τῶν οικονομολόγων, τῶν δημοσιογράφων ἢ τῶν ἐπιχειρηματιῶν, ποὺ ἔχει ἀνάγκη ἢ χώρα.

Τὸ μοντέρνον πανεπιστήμιον τῆς Ἀμερικῆς ἀποτελεῖ ἓνα πολύπλοκον—θραύμασιν συντονισμένον ὄργανισμὸν, ὁ ὁποῖος ἂν καὶ περιέχῃ αὐτοκέφαλας σχολὰς, ὅπως ἡ Ἰατρικὴ, Νομικὴ, Γεωπονικὴ, Ὀδοντιατρικὴ, Ἐμπορικὴ, Δασκάλων, Δημοσιογραφίας, Μηχανικῶν, Καλῶν Τεχνῶν, Οἰκονομικῶν κλπ., καὶ ἑκάστη μὴ ἀπὸ τὶς Σχολὰς αὐτὰς συνδέεται στενῶς μὲ ἓνα συγκρότημα Σχολῶν, τὸ ὁποῖον συνήθως ὀνομάζεται College of Liberal Arts and Sciences, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ 30 καὶ πλέον Departments ἢ Τμήματα, ὅπου διδάσκονται Basic Sciences ὅπως ἡ φυσικὴ καὶ ἡ χημεία, Social Sciences, Humanities, καὶ προσφέρουν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν ἐπὶ τῶν θεμάτων τῶν ἐιδικότητων τούτων μέχρι καὶ διπλώματος.

Τὸ College of Arts and Sciences διδάσκει τὰ βασικά αὐτὰ μαθήματα γιὰ λογαριασμὸν ὀλοκλήρου τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀπὸ αὐτὸ ἢ ἀπὸ ἀνάλογο παρόμοιον ἴδρυμα, ἰδιωτικὸ ἢ δημόσιον, συνδεδεμένον μὲ πανεπιστήμιον ἢ ὄχι, προέρχονται ὅλοι οἱ σπουδασταὶ ποὺ ἐπὶ 4 χρόνια θὰ προπαρασκευασθῶν καὶ θὰ ἀποφασίσουν ἂν θὰ σπουδάσουν ἰατρικὴ ἢ νομικὰ· εἶναι τὰ 4 αὐτὰ χρόνια τὰ λεγόμενα Undergraduate Years (προδιπλωματικά), ποὺ θὰ βοηθήσουν τὴν Ἰατρικὴ ἢ τὴ Νομικὴ Σχολὴ νὰ ἐκλέξῃ τοὺς καλλιτέρους σπου-

δαστὰς, βάσει τῶν ἐπιδόσεων τους. Σκοπὸς τῶν 4 αὐτῶν Undergraduate Years in Liberal Arts εἶναι ἡ γενικὴ μόρφωση τοῦ σπουδαστοῦ, ἡ ἀνθηστὴ τῆς πνευματικῆς του ὠριμότητος, καὶ ἡ κατάκτηση τῶν ἀπαραιτήτων βασικῶν καὶ εὐρέων γνώσεων του, πού εἶναι οὐσιώδεις γιὰ τὸ ἐπίπεδο τοῦ Πανεπιστημίου.

Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς σπουδαστὰς πού μπαίνουν στὸ College ἢ στὸ Πανεπιστήμιο, ξέρουν ἤδη τὶς ικανότητές τους καὶ τὶς κλίσεις τους, καθὼς ἐπίσης οἱ σχολές ξέρουν τὶς ἐπιδόσεις καὶ τὴν ἀπόδοσή τους, βάσει λεπτομερῶν βαθμολογιῶν, σὲ κάθε μάθημα χωριστά, καὶ βάσει ἐκθέσεων πού στέλνει τὸ Γυμνάσιο στὸ College καὶ τὸ College στὸ Πανεπιστήμιο· ἐκεῖνο πού ἴσως ἀκόμη δὲν ξέρει ὁ σπουδαστὴς εἶναι, τὸ τί ἀκριβῶς χρειάζεται γιὰ νὰ γίνη κανεὶς ἕνας καλὸς γιατρός ἢ ἕνας καλὸς δικηγόρος. Τὸ παιδί πού ἀπὸ πολὺ καιρὸ φιλοδοξοῦσε νὰ γίνη γιατρός π.χ., βρῖσκει ὅτι ἔχει καλλίτερη κλίση καὶ ἐνδιαφέρον στὴ βιολογικὴ ἔρευνα ἢ στὶς κοινωνικὲς ἐπιστῆμες, στὴ γενετικὴ ἢ στὴν ἀνθρωπολογία. Ὁ σπουδαστὴς πού σκεπτόταν νὰ γίνη δικηγόρος, ἡ ἀνακαλύπτει ὅτι τὸν ἐνδιαφέρουν περισσότερο τὰ μαθηματικὰ ἢ ἡ ἱστορία, ἡ κοινωνιολογία ἢ ἡ φιλοσοφία· στὰ 4 αὐτὰ Undergraduate χρόνια δίδεται στὸ σπουδαστὴ ἡ εὐκαιρία νὰ προσανατολίση τελικῶς τὸ ταλέντο καὶ τὶς φιλοδοξίες του, πρὶν καταπιαστῆ μετὰ τὰ εἰδικὰ τεχνικὰ μαθήματα μιᾶς εἰδικότητος, πού ἐνδεχομένως θὰ τὸν ὀδηγήσουν σὲ ἀποτυχία ἐπαγγελματικῆ. Θυμᾶμαι ἕνα συνάδελφο μετὰ τὸν ὁποῖο συνυπηρετούσαμε ὡς Interns τὸ 1947 σὲ ἕνα μεγάλο Νοσοκομεῖο τοῦ Chicago: ἀφοῦ πῆρε τὸ δίπλωμά του στὴν ἰατρικὴ, ἀνακάλυψε ὅτι τοῦ ἔλειπε καὶ τὸ ταλέντο καὶ τὸ θάρρος γιὰ νὰ κάμῃ μιὰ ὁποιαδήποτε ἐπέμβαση στὸ ἀνθρώπινο σῶμα· μοῦ ζητοῦσε ἐμένα νὰ κάμω στὸν ἀσθενῆ του μιὰ ὀσφυονωτιαία παρακέντηση, καὶ λόγῳ εὐσυγκινησίας ὑπέφερε φοβερὰ ὅταν ἐκαλεῖτο νὰ βοηθήσῃ σὲ ὁποιαδήποτε ἐγχείρηση ἢ τοκετό, τόσο, πού ἦταν ἀδύνατο νὰ σταδιοδρομήσῃ ὡς ἐπαγγελματίας ἰατρός· κατόπιν μακροτάτων συζητήσεων καὶ συσκέψεων καταλήξαμε στὸ ὅτι, θὰ ἦταν καλλίτερα νὰ στραφῆ πρὸς τὴν ἐπιδημιολογία καὶ νὰ πάρῃ μιὰ θέση στὸ Public Health Service.

Ἀφοῦ ὁ σπουδαστὴς πάρει τὶς ἀποφάσεις του καὶ κατασταλλάξῃ στὶς κατευθύνσεις του, τὸ Liberal Arts College θὰ τὸν προπαρασκευάσῃ στὰ μαθηματικὰ π.χ., πού ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ σπουδάσῃ στὸ πανεπιστήμιο φαρμακοποιὸς ἢ φυσικός, μηχανικός ἢ ἐπιχειρηματίας· βάση ὅμως ὄλων τῶν ἐπιστημῶν εἶναι ἡ γενικὴ μόρφωση, μετὰ τὴν ὁποία θὰ οἰκοδομηθῆ ἡ ἐπισημονικὴ εἰδίκευση· π.χ., γιὰ τὴν ἰατρικὴ ἢ γιὰ τὴ νομικὴ ἀπαιτεῖται ἡ συμπλήρωση τῶν 4 ἐτῶν στὸ College of Liberal Arts and Sciences καὶ τὸ Bachelor's Degree· γιὰ τὴ δημοσιογραφία ἢ τὴ φαρμακολογία ἢ τὴ διοίκηση ἐπιχειρήσεων (Business Administration), δὲν ἀπαιτεῖται Bachelor's Degree, ἀλλὰ δύο χρόνια προπαρασκευῆς στὸ College of Liberal Arts and Sciences ἢ στὸ Junior College διεισοῦς φοιτήσεως· μετὰ ἀνάλογο τρόπο ὁ σπουδαστὴς θὰ προπαρασκευασθῆ καὶ στὰ ἄλλα μαθήματα, στὰ ὁποία θὰ πιστωθῆ μετὰ ὠρισμένες ὥρες θεωρητικῆς διδασκαλίας ἢ πειραματικῆς στὸ ἐργα-

στήριο, συγκεντρώνοντας την εργασία που απαιτείται για την άποφίτηση" π.χ. εκείνος που προτίθεται να σπουδάσει Ιατρική θα πρέπει να άκούση βιολογία επί ένα έτος, φυσική επί ένα έτος, επί δύο έτη χημεία, και μπορεί να διαλέξη να πάρη τὰ μαθήματα αυτά όποτεδήποτε θέλει, μέσα στα 4 χρόνια που θα φοιτήση στο College· κάθε χρόνο θα παίρνη 4 ή 5 μαθήματα μόνο και για τὸ Bachelor's Degree θ' απαιτηθοῦν επίσης μαθήματα κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, Humanities, κλπ., δηλαδή κοινωνιολογία, οικονομική, πολιτικές ἐπιστήμες, φιλολογία, ιστορία ή φιλοσοφία κλπ.

Μετά τὸ Bachelor's Degree, ὁ φοιτητὴς πλέον τῆς Ιατρικῆς, διαθέτοντας ὅλη τὴν ἀναγκαία βασική μόρφωση, ἀμέσως, ἀπὸ τὸ πρῶτο ἔτος τῆς φοιτήσεώς του, μιεῖται ἀπ' εὐθείας στὴν 'Ιατρική 'Επιστήμη, ἀφοῦ συνηθέστατα ἔχει ἤδη ἀκούσει και μαθήματα ζωολογίας ἢ ἴσως και γενετικῆς ἢ φυτολογίας, ἢ φιλοσοφίας στο College, ὅπου εἶχε τὴν εὐκαιρία, ἀνεμεμειγμένος με ἄλλους σπουδαστάς, προοριζομένους για ἄλλες ἐπιστημονικὲς κατευθύνσεις, ν' ἀσχοληθῆ κατὰ βάθος με κάποιον ἀπὸ τὰ μαθήματα αυτά, ἐδιδάχθη τὴν τέχνη τοῦ νὰ μπορῆ νὰ μελετᾷ και νὰ προάγεται μόνος του, με τὴ μελέτη, ἔξω ἀπὸ τὴν τάξη, χρησιμοποιώντας τις βιβλιοθηκὲς, και πρὸ παντὸς ἐπωφελοῦμενος τῆς συνεχοῦς καθημερινῆς ἀναμείξεώς του με τοὺς ἄλλους σπουδαστάς, που ἔχουν ἄλλα ἐνδιαφέροντα, και που τὸν βοηθοῦν νὰ διευρύνη συνεχῶς τις γνώσεις του και νὰ ὠριμάση πνευματικῶς. Σὰν σὲ παρένθεση θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω ὅτι ἡ θεωρητικὴ διδασκαλία γίνεται ἀπὸ τὸν καθηγητὴ σὲ τάξεις που πολλὲς φορὲς ἀποτελοῦνται μόνον ἀπὸ 3 ἢ 5 σπουδαστάς, ἡ δὲ πειραματικὴ διδασκαλία π.χ. τῆς χημείας, γίνεται σὲ ἰδιαίτερον ἐργαστήριον ἢ τουλάχιστον στὸν ἰδιαίτερον πάγκον τοῦ σπουδαστοῦ, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιβλεψη και συνεργασία τοῦ διδάσκοντος, και με ὅλα τὰ μέσα σὲ ὄργανα και ἀντιδραστήρια χωρὶς κανένα περιορισμό, και πρὸ πάντων με τὸ πλεονέκτημα που παρέχει στὸν σπουδαστὴ ἡ δυνατότης νὰ μιλήσῃ, νὰ συμβουλευθῆ, νὰ ρωτήσῃ τὸν καθηγητὴ, για ὅποιοδήποτε θέμα, ὅποιαδήποτε ἡμέρα, παίρνοντας τὴν ἀπάντηση και τὴ σωστὴ κατεύθυνση, με προθυμία, με εὐγένεια, με ἀκαδημαϊκὴ ἐλευθεριότητα και εὐθύνη, χωρὶς φόβο, καπνίζοντας ἴσως και τὸ τσιγάρο που τοῦ προσεφέρθη ἀπὸ τὸν καθηγητὴ του, χωρὶς ὅμως ποτὲ οὔτε καν νὰ διανοηθῆ νὰ καταχρασθῆ τῆς ἐγκαρδιότητος και τῆς ἐλευθεριότητος τῶν σχέσεών του με τὸν καθηγητὴ του, γιατί διατελεῖ ἐν βαθεῖα συνειδήσει τῆς ἀκαδημαϊκῆς πλέον θέσεως και προορισμοῦ του.

Τὸ State University ἐξελίσσεται συνεχῶς σὲ γιγαντιαίους ἐκπαιδευτικούς ὀργανισμούς, ὑποστηριζομένους με τὰ ἀνεξάντλητα κεφάλαια τῶν τοπικῶν Κυβερνήσεων και με τις εἰσφορὲς και τις δωρεὲς τῶν πολιτῶν, πλουσίων ἢ πτωχῶν, και τῶν τοπικῶν ὀργανώσεων, με κίνητρο τὸ συμφέρον, τὴν πρόοδο και τὴν ὑπερφάνεια τῶν πολιτῶν. Τὰ διάφορα κρατικὰ πανεπιστήμια εὐρίσκονται σὲ ὀξύτατο εὐγενῆ μεταξὺ των ἀνταγωνισμό, προωθοῦντα συνεχῶς και βελτιώνοντα τὴν ποιότητα τῆς ἐκπαιδεύσεως και εἰσφέροντα μερίδα λέοντος στὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα.

'Η ἀνάπτυξή τους λαμβάνει συνεχῶς διαστάσεις, που ὑπερβαίνουν κάθε

ανάλογο ευρωπαϊκό ίδρυμα αλλά και την φαντασία· π.χ. το University of California με τους 7 κλάδους του στο San Francisco, Berkeley, Davis, Riverside, Santa Barbara, Los Angeles, San Diego, κλπ., υπερβαίνει τις 250.000 σπουδαστών, προβλέπεται δε ότι σε λίγα χρόνια θα έχει φθάσει το μισό εκατομμύριο. Τα δίδακτρα που πληρώνουν οι φοιτητές είναι ή τίποτε ή κάτι έντελώς άσήμαντο και συμβολικό· ακόμη και η διαβίωση στους φοιτητικούς ξενώνες (Dormitories) παρέχεται σχεδόν δωρεάν. Στο University of Kansas Medical Center του Kansas City - Missouri, όπου φιλοξενήθηκε το 1964, η ήμερησία διαμονή στο θαυμάσιο και υπερμοντέρνο Dormitory των φοιτητών της Ιατρικής, με κλιματισμό, τηλέφωνο και την καθημερινή περιποίηση, στοιχίζει ένα δολλάριο μόνο· φυσικά το πραγματικό κόστος είναι πολλαπλάσιο, αλλά επιβαρύνει το κράτος του Missouri.

Το *ιδιωτικό Πανεπιστήμιο*, δημιούργημα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και συνήθως κάποιου πολύ πλούσιου φιλανθρώπου, αυτοκυβερνάται από συμβούλιο από επιλέκτους πολίτες—δωρητές και συντηρείται από δωρεάς—εισφορές, και ιδίως από το ενδιαφέρον και την αγάπη και τις οργανώσεις των αποφοίτων του (Alumni Associations), οι όποιοι διατηρούν στενούς δεσμούς με το ίδρυμα από το οποίο απέφοιτησαν· επί πλέον το ιδιωτικό πανεπιστήμιο συντηρείται από τα δίδακτρα, που συγκρινόμενα με τα δίδακτρα που χρεώνει το State University είναι πολύ αυξημένα (δολάρια 1.500 περίπου το χρόνο).

Οι περιουσίες των ιδιωτικών πανεπιστημίων ανέρχονται σε ποσά ιλιγγιώδη, όπως π.χ. του Harvard στο Boston σε περισσότερα από 800 εκατομμύρια δολλαρίων, του Texas σε περισσότερα από 600 εκατομμύρια δολλαρίων, του Σικάγου σε περισσότερα από 450 εκατομμύρια δολλαρίων.

Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια στην επιστημονική τους δράση κατευθύνονται από τον πρόεδρο, ο οποίος συνήθως είναι μία προσωπικότητας των επιστημών ή των γραμμάτων, όπως π.χ. στο University of Chicago Πρόεδρος είναι ο Dr. George Beadle, βραβείο Nobel στη Γενετική.

Ο πρόεδρος προσλαμβάνεται με μακροετές συμβόλαιο, ώστε σε συνεργασία με τους κοσμήτορες, τους προέδρους των διαφόρων σχολών, τους συλλόγους των καθηγητών κατά σχολάς, εφαρμόζει, κατευθύνει, επιβλέπει, συντονίζει, συγχρονίζει, βελτιώνει, παρακολουθεί τα εκπαιδευτικά προγράμματα, τις έρευναιτικές μελέτες, την επιστημονική δραστηριότητα· τῆι εισηγήσει των διαφόρων σχολών υπογράφει συμβόλαια και προσλαμβάνει τους διδάσκοντας καθηγητές.

Οί κατά συγκροτήματα Σχολών ή οί κατά Σχολάς κοσμήτορες, επίσης εκλέγονται και προσλαμβάνονται με μακροετή συμβόλαια, ώστε να τους δοθεί ή δυνατότης να εφαρμόσουν πρόγραμμα συνεπές, συντονισμένο και μακρόπνοο, έχουν δε ως αποκλειστικό έργο τους την κοσμητεία της Σχολής, όπου αφιερώνουν όλο τους τον χρόνο, απηλλαγμένοι από άλλα διοικητικά ή διδακτικά καθήκοντα, και βοηθούμενοι από τους συν-κοσμήτορες (Associate Dean), οί όποιοι συνήθως είναι πολλοί, μοιραζόμενοι τους διαφόρους τομείς εργασίας·

π.χ. υπάρχει ὁ εἰδικὸς κοσμήτωρ, ὁ ὁποῖος συντονίζει μέχρι τῆς τελευταίας λεπτομερείας τὴν διδασκεία ὕλη, τοὺς διδάσκοντας καὶ τὶς ὥρες διδασκαλίας. Ὁ εἰδικὸς κοσμήτωρ γιὰ τοὺς φοιτητὰς, ὁ ὁποῖος θὰ ἀκούσῃ τὰ προβλήματα τῶν φοιτητῶν καὶ θὰ ἀνεύρῃ τὶς πρόσφορες λύσεις τοὺς κ.λ.π.

Οἱ καθηγηταὶ προσλαμβάνονται ἐπίσης μὲ συμβόλαιον μικρᾶς ἢ μεγάλης διαρκείας καὶ παραμένουν ὡς καθηγηταὶ μόνον καὶ ἐφ' ὅσον ἐκπληροῦν τὶς διδασκτικὰς, ἐπιστημονικὰς καὶ ἐρευνητικὰς ἀνάγκες τοῦ Ἰδρύματος. Τὸ ἴδιο οἱ Associate Professors (συγκαθηγηταὶ ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ μεταφράσουμε τὸν τίτλον αὐτὸ στὰ ἑλληνικὰ) καὶ οἱ Assistant Professors (βοηθοὶ - καθηγηταὶ)· κανεὶς ἀπὸ ὄλους τοὺς ἀνωτέρω στὴν ἱατρικὴ δὲν προσαγορεύεται «καθηγητῆς»· ὁ καθένας τοὺς εἶναι ὁ Doctor A ἢ ὁ Doctor B, καὶ τοὺς ἀπαγορεύεται καὶ ἀπὸ τὴν American Medical Association, ἀλλὰ ἰδίως ἀπὸ τὸν γραπτὸ καὶ τὸν ἀγραφο κώδικα δεοντολογίας τῶν ἱατρῶν ἢ προβολῆ ἢ ἡ ἀναγραφὴ τοῦ τίτλου τούτου.

Σὲ ὠριμμένα μάλιστα ἱδρύματα, ὅπως ἡ Ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ University of Chicago, ὅπου ὁ ὁμιλῶν ἐργάσθῃ ὡς Lecturer καὶ ὡς Research Fellow, καθηγηταί, συγκαθηγηταὶ καὶ βοηθοὶ καθηγηταὶ, ἐργάζονται full-time γιὰ τὴν Ἱατρικὴ Σχολή, ἀπαγορευομένης ὅποιασδήποτε ἄλλης ἀπασχολήσεως τῶν· ὀλόκληρος ὁ χρόνος τῶν ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὴ διδασκαλίαν τῶν φοιτητῶν, τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευνα καὶ τὴν νοσηλείαν τῶν ἀσθενῶν στὶς κλινικὰς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς· γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ University of Chicago θεωρεῖται μίαν ἀπὸ τὶς καλλίτερες τοῦ κόσμου. Σὲ ὅλη τὴν ἱεραρχίαν τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπὸ τοῦ Προέδρου μέχρι τοῦ τελευταίου, κανεὶς δὲν καλύπτεται ἢ προστατεύεται ἀπὸ μονιμότητα ἢ ἰσοβιότητα, ὅλοι δὲ ὑποχρεῶνται νὰ ἀποσυρθοῦν σὲ ἡλικίαν 65 ἐτῶν.

Ἐπιλογὴ τῶν φοιτητῶν γιὰ τὸ πανεπιστήμιον

Θὰ σᾶς δώσω τὰ κρατοῦντα γιὰ τὴν ἀποδοχὴν στὴν Ἱατρικὴ Σχολή, γιὰ αὐτὴν ξέρω πολὺ καλά.

Ἀπὸ τὶς 89 ἱατρικὰς σχολὰς τῶν Η.Π.Α., ὁ τρόπος τῆς ἐπιλογῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, εἶναι ἐνιαῖος, ὁμοίομορφος μὲ μικρὰς διαφορὰς, ἀπὸ Σχολὴν σὲ Σχολή, ὅπως ἐπίσης ἐνιαῖος καὶ ὁμοίομορφος εἶναι ὁ τρόπος τῆς λειτουργίας τῶν, ἢ διδασκομένη ὕλη, τὰ ἐργαστηριακὰ καὶ κλινικὰ μέσα διδασκαλίας. Οἱ τάξεις τῶν πρωτοετῶν φοιτητῶν οὐδέποτε ὑπερβαίνουν τοὺς 100, τὰ 90% δὲ τῶν ἐγγραφομένων τελειώνουν τὶς σπουδὰς τῶν μὲ τὸ δίπλωμα ἱατρικῆς (Medical Degree). Οἱ αἰτήσεις εἰσοδοχῆς εἶναι πολὺ περισσότερες τῶν ὑπαρχουσῶν θέσεων, καὶ ἔτσι δίδεται ἡ εὐχέρεια στὴν Ἱατρικὴ Σχολὴ νὰ διαλέξῃ τοὺς ἀρίστους ὑποψηφίους, ὅχι μόνον βάσει τῶν ἐπιδόσεων τῶν ἢ τῶν πνευματικῶν ἱκανότητων τῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ κριτήρια εὐρύτερα, ὅπως ὁ χαρακτήρ, ἡ ἐργατικότης, οἱ κλίσεις τοὺς, ἡ οἰκογενειακὴ προέλευσις καὶ τὸ ἥθος, ἀφοῦ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ θεωρεῖται μεγίστης σημασίας γιὰ τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ ἔθνος.

Εισιτήριοι εξετάσεις δεν υπάρχουν. Ο καθένας μπορεί να υποβάλλει μία αίτηση εισδοχής, ή οποία θα εξετασθή από την Admissions Committee (Εξεταστική Έπιτροπή), αλλά επειδή είναι γνωστόν ότι οι απαιτήσεις των αξιουσών ύψηλόν δείκτη προσόντων, αίτήσεις υποβάλλουν μόνον όσοι τὰ διαθέτουν, καί από αυτούς επιλέγονται οί ἄριστοι, καί μόνον τόσοι όσους διατίθεται ή Σχολή τὰ μέσα νὰ εκπαιδεύση· π.χ. τὸ 1960 γιὰ 8.560 θέσεις υπεβλήθησαν 14.400 αίτήσεις.

Ἡ καλή υγεία είναι ἕνα ἄλλο οὐσιώδες προσόν, ἀφοῦ οί σπουδές τῆς Ἰατρικῆς ἔχουν πολλούς κόπους μπροστά τους, καί τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ είναι πολὺ κοπιώδες.

Ἡ Admissions Committee, βάσει τῆς αίτησεως τοῦ υποψηφίου, τῆς λεπτομεροῦς βαθμολογίας σὲ κάθε μάθημα στὸ College, ἐκθέσεων τοῦ College καί τοῦ Medical College Admission Test (MCAT), πού συνίσταται : 1) ἀπὸ τὴν ἱκανότητα ἐκφράσεως καί τὸν πλοῦτο τοῦ λεξιλογίου, 2) τὴν ἔκταση τῶν γνώσεων, 3) τίς γνώσεις του ἐπὶ τῶν βασικῶν ἐπιστημῶν, βιολογίας, χημείας, φυσικῆς καί 4) τὴν εὐρύτητα τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν γνώσεων ἐπὶ εὐρέων θεμάτων, σταθμίζει τὸ εκπαιδευτικὸ κῦρος καί τὴν στάθμη τοῦ College καί τὴν ἐξωακαδημαϊκὴ δραστηριότητα τοῦ υποψηφίου, καί ἐν ἀνάγκη ἡ ἀμφιβολία ζητεῖ συμπληρωματικὲς πληροφορίες ἀπὸ τοὺς πρώην καθηγητές του, ἐνδεχομένως δὲ υποβάλλει τὸν υποψήφιο σὲ ψυχολογικά tests ἡ καλεῖ αὐτὸν ἐνώπιόν της σὲ προσωπικὴ ἀκρόαση καί σχηματίζει ὀριστικὴ ἐντύπωση καί εἴτε ἀποδέχεται εἴτε ἀπορρίπτει τὴν αίτηση τοῦ υποψηφίου.

Στὴν αίτησή του πρὸς τὴν Ἰατρικὴ Σχολὴ ὁ υποψήφιος ὑποχρεώνεται νὰ ἀπαντήσει σὲ μεγάλον ἀριθμὸ ἐρωτημάτων, τὴν συνοδεύει δὲ καί μὲ ἕνα βιογραφικὸ σημεῖωμα, τὸ ὁποῖο παρέχει ἐπαρκῆ εἰκόνα τοῦ παρελθόντος του καί τῆς προσωπικότητός του.

Κατὰ τὰ 4 χρόνια τῶν σπουδῶν τῆς Ἰατρικῆς, τὰ 2 πρῶτα ὁ φοιτητὴς θὰ διδαχθῆ προκλινικὰ μαθήματα, φυσιολογία, φαρμακολογία, ἀνατομία, ἱστολογία, βιοχημεία, μικροβιολογία, ἱστοπαθολογία καί τὰ 2 τελευταῖα κλινικὰ μαθήματα, βαθμολογεῖται δὲ βάσει γραπτῶν καί προφορικῶν ἐξετάσεων. Στὶς κλινικὲς τοῦ University of Chicago, στὰ κλινικὰ μαθήματα ὅπως π.χ. δερματολογία, καί οί 2 καθηγηταὶ καί οί 4 Assistant Professors σὲ εἰδικὲς κάρτες πού παραδίδονται ἀμέσως μετὰ τὸ κλινικὸ μάθημα στὸ γραφεῖο τοῦ **Κοσμητοροῦ Σπουδῶν**, βαθμολογοῦν τὸν κάθε φοιτητὴ ἀμέσως μετὰ τὸ μάθημα, ὥστε στὸ τέλος τοῦ ἔτους, ἀπὸ ὅλες τίς κάρτες, βαθμολογημένες ἀπὸ 6 διαφόρους διδάσκοντες, βγαίνει ὁ μέσος ὀρος βαθμολογίας.

Ἡ διδασκαλία καί τῶν πρὸ κλινικῶν καί τῶν κλινικῶν μαθημάτων γίνεται στὸ συγκρότημα τῶν κλινικῶν, ὅπου ὁ φοιτητὴς περνᾷ ὀλόκληρη τὴν ἡμέρα του ἀλλὰ καί πολλὰ ἀπὸ τίς νύχτες του, μὲ ἰδιαίτερη ἀμοιβὴ γιὰ τίς προσφερόμενες ὑπηρεσίες του. Ἐκεῖ, στὸ ἴδιο τετράγωνο, βρίσκονται οί κλινικὲς, τὰ ἐργαστήρια ἐρεῦνης, οί αἰθουσες διδασκαλίας, οί ἱατρικὲς βιβλιοθήκες, οί καφετερίες, οί κοσμητορὲς τῆς σχολῆς, τὰ γραφεῖα καί τὰ ἐργαστήρια τῶν καθηγητῶν, τὰ βιβλιοπωλεῖα ἡ χαρτοπωλεῖα τοῦ Πανεπιστημίου, ὥστε ὁ φοι-

τητής δὲν χάνει οὔτε στιγμή γιὰ μετακινήσεις. Τὸ πρόγραμμα ἐργασίας εἶναι τόσο ἐντατικό, ὥστε συχνὰ συμβαίνει ὁ διδάσκων ἢ ὁ φοιτητὴς νὰ φτάνη στὴν αἴθουσα διδασκαλίας κρατώντας ἕνα σάντουιτς καὶ τὸν καφέ του, γιὰ νὰ πάρη τὸ γεῦμα του κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ μαθήματος, τοῦ σεμιναρίου ἢ τῆς συνεδριάσεως, ἀφοῦ δὲν εἶχε καιρὸ νὰ πάη στὴν καφετερία γιὰ φαγητό.

Ἐπιστημονικὴ ἔρευνα

Ὅπως συμβαίνει γιὰ τὴν κατωτέρα καὶ μέση ἐκπαίδευση, ὅπου τὸ σύστημα, ὁ δάσκαλος, ἡ ὀργάνωση τοῦ σχολείου, ἡ διδακτέα ὕλη, ὅλα εἶναι ἀντικείμενο συζητήσεων, διαφωνιῶν, καὶ ἀπόψεις διάφορες ἀκούονται, συζητοῦνται, μελετῶνται, καὶ πειραματισμοὶ συνεχεῖς γίνονται καὶ ἀλλαγὲς καινούργιες κάθε τόσο εἰσάγονται, ἕως ὅτου βρεθῆ κάτι καλλίτερο, τὸ ἴδιο γίνεται γιὰ τὴν ἀνωτάτη ἐπιστημονικὴ ἐκπαίδευση. Μέχρι τὸν δεῦτερο Παγκόσμιο Πόλεμο οἱ ἐπιστήμονες γενικῶς στὴν Ἀμερικὴ ἐκπαιδεύονταν στὴν *Εὐρώπη*, καὶ ἡ ἡγεσία τῆς ἐπιστήμης στὸ σύνολο τῆς ἦταν εὐρωπαϊκῆς προελεύσεως. Ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα βρισκόταν σὲ δευτέρη γραμμὴ πρώτη ἦταν ἡ ἐπαγγελματικὴ μόρφωση. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ πολέμου καὶ μετὰ τὸν πόλεμο, μὲ τὴν ἀνάγκη ποὺ ἐδημιούργησαν οἱ ἀγωνιώδεις προσπάθειες ἐπιβιώσεως γιὰ τὴν προώθηση τῆς Τεχνολογίας, γιὰ τὴν διάσπαση καὶ τὴν ἐκμετάλλευση τῆς διασπάσεως τοῦ ἀτόμου καὶ τὴν χρησιμοποίησι τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας, καὶ ἰδίως ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ τὸ πρῶτο βλῆμα ἄρχισε νὰ περιφέρεται στὸ διάστημα, πρωτεραιότης δόθηκε στὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ στὴν δημιουργία τῶν ἐπιστημόνων, ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἐπιστήμης. Καὶ ἡ συνείδηση τοῦ πολίτου, καὶ τὸ τοπικὸ κράτος, καὶ ἰδίως τὸ Ὅμοσπονδιακὸ κράτος μὲ τὸ νόμο National Defense Education Act, ποὺ ψηφίσθηκε τὸ 1958 ἀπὸ τὸ Κογκρέσσο, καὶ μὲ πολλοὺς ἄλλους νόμους ποὺ ψηφίσθηκαν ἔκτοτε, προσέφερε καὶ προσφέρει ἀπεριόριστα δισεκατομμύρια δολλάρια γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό.

Σχεδὸν κανεὶς περιορισμὸς δὲν ὑπάρχει καὶ μᾶλλον ἐνθαρρύνεται κάθε φιλοδοξία ἢ πρόθεση πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή, εἴτε ἀφορᾷ ἐπέκταση κτιρίων, ἐργαστηρίων, νοσοκομείων, βιβλιοθηκῶν, εἴτε ἀφορᾷ τὴν προμήθεια ὀργάνων ἢ μηχανημάτων, εἴτε ἀφορᾷ τὴ βελτίωση τῆς στάθμης τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, εἴτε ἀφορᾷ τὴν ἐπιχορήγησι καὶ τὴν οἰκονομικὴ ὑποστήριξη μιᾶς ἐρευνητικῆς προσπάθειας, εἴτε ἀφορᾷ τὴν οἰκονομικὴ ἐπιχορήγησι ἢ ὑποτροφία πρὸς τὸν ἐργατικὸ καὶ φιλόδοξο σπουδαστή.

Ἡ τάσις αὐτὴ ἐδημιούργησε ἕνα πρωτοφανὴ σὲ ὀξύτητα ἀνταγωνισμό τῶν πανεπιστημίων, τὴν εὐγενεστέρα ἀμιλλα μεταξὺ τῶν ἐπιστημόνων, τὴν ἰλιγγιωδεστέρα καθημερινὴ εἰσφορὰ στὴν πρόοδο τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως Ἡ διάκρισι τοῦ Ἰδρύματος στὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα δὲν ἀποτελεῖ μόνον ζήτημα τιμῆς γιὰ τὸ Ἴδρυμα καὶ γιὰ τοὺς ἐργάτες του, ἀλλὰ συνοδεύεται ἀπὸ ἀφθονία οἰκονομικῶν ἐπιχορηγήσεων πρὸς

διεύρυνση, βελτίωση και επέκταση τῆς ἐρέυνης, και συνεπῶς αὐξηση τοῦ γοήτρου, τοῦ κύρου και τῆς βαρύτητος τοῦ Ἰδρύματος. Για τὸν ἐργατικὸ και φιλόδοξο σπουδαστὴ ἢ ὑποτροφία ἢ ἡ ἀπασχόλησή του στα ἐργαστήρια, και γραφεῖα ἢ στὴν καφετερία τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπ' ἀμοιβῆ, πού θὰ τοῦ ἐπιτρέπη νὰ συνεχίσῃ τὶς σπουδές του, εἶναι σχεδὸν πάντοτε ἐξασφαλισμένη.

Ἡ κατάσταση αὐτὴ ἐδημιούργησε ἓνα ἀπίθανο ἐρώτημα: ποιὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων; εἶναι μόνον και κυρίως, ὅπως και ὁ τίτλος τους τὸ λέει, ἡ ἐκπαίδευση τῶν νέων ἐπιστημόνων; ἢ εἶναι κυρίως ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα; Ἡ πρώτη ἀποψη εἶναι ἐκείνη πού ὑποστηρίζει ἡ μεγάλη πλειονότητα τῶν σπουδαστῶν, πού δὲν εἶναι Research Minded, δηλαδὴ δὲν ἔχει κλίση ἢ σκοπὸ στὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα· ἡ δευτέρη ἀποψη ὑποστηρίζεται ἀπὸ τοὺς διδάσκοντας, ἐκείνους πού ἔταξαν ὡς σκοπὸ τῆς σταδιοδρομίας τους τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, και θεωροῦν ὡς δευτερευούσης σημασίας τὸν ρόλο των ὡς διδασκόντων· λέγουν αὐτοὶ ὅτι, ἀποκλειστικὸς σκοπὸς τῆς ἐπιστήμης εἶναι ἡ ἀνεύρεση νέων ἀληθειῶν και νέων γνώσεων, πού θὰ ἐξυπηρετήσουν τὸν ἄνθρωπο· φωνάζουν οἱ φοιτηταὶ: Ἐμεῖς ἤρθαμε ἐδῶ για νὰ διδαχθοῦμε τὴν ἐπιστήμη, και μόνον ὅταν τὴν μάθουμε καλά θὰ μπορέσουμε νὰ προσανατολισθοῦμε και νὰ καλλιεργήσουμε τὸ πνεῦμα τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐρευνητοῦ. Και οἱ δύο ἀπόψεις φαίνονται σωστές, και στὴν πραγματικότητα κανεὶς δὲν ἐνοχλεῖται ἢ ζημιώνεται. Τὸ διδάσκον προσωπικὸ εἶναι τόσο ἄφθονο, ὥστε μπορεῖ νὰ διχάζεται και πρὸς τὶς δύο κατευθύνσεις, τῆς διδασκαλίας και τῆς ἐρέυνης, ἢ ἀποκλειστικῶς στὴν ἔρευνα ἢ στὴ διδασκαλία. Ὁ σπουδαστὴς στὴν πραγματικότητα ἐπωφελεῖται και τῶν δύο· και μαθαίνει και ἐρευνᾷ. Τὰ παράπονά του ἔχουν κυρίως ὡς στόχον ἐλαχίστους ἐρευνητὰς, πού ἀπασχολημένοι πολὺ στὶς βιβλιοθήκες και στὸ ἐργαστήριον, μετὶς λεπτότατες βιοχημικὲς ἢ τεχνικὲς μικρομεθόδους τῆς σήμερον, οὔτε θέλουν, οὔτε καιρὸ ἔχουν, οὔτε μποροῦν νὰ διδάξουν. Στὴν Ἱατρικὴ ἰδίως, τὰ τελευταῖα χρόνια, ἐδημιουργήθη ὁ Research Associate, σὰν νὰ πούμε συνεργάτης - ἐρευνητῆς, ὁ ὁποῖος συχνὰ συμβαίνει νὰ μὴ εἶναι οὔτε κὰν γιατρός, ἀλλὰ βιοχημικὸς ἢ κὰτι ἄλλο ἀκόμη, ὁ ὁποῖος μετὶς ἐπίβλεψη, τὴν κατεύθυνση και τὴν συνεργασία τῶν γιατρῶν, ἀσχολεῖται ἀποκλειστικὰ μετὶς ἔρευνα και μάλιστα ἐπὶ ἐνὸς περιορισμένου θέματος, τὸ ὁποῖο κατέχει κατὰ βάθος και πλάτος, και θεωρητικῶς και πρακτικῶς.

Οἱ νέες ἐπιστημονικὲς κατακτήσεις ἔχουν πάρει τόση ἔκταση, ὥστε εἶναι ἀδύνατον στὸν ἐπιστήμονα νὰ τὶς ἀφομοιώσῃ και νὰ τὶς μάθῃ ὅλες· ἢ βιβλιογραφία εἶναι τόσο ἐκτεταμένη και οἱ τεχνικὲς τῆς ἐρέυνης τόσο λεπτές και πολύπλοκες, ὥστε ἡ βραχεῖα ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀνεπαρκὴς για νὰ τὶς μάθῃ, ὅσοδήποτε και ἂν εἶναι ἰδιοφυῆς ἢ ἐργατικὸς, γι' αὐτὸ και ἡ ἐπιστημονικὴ εἰδικότης κατατέμεται σὲ ὑποειδικότητες και οἱ ὑποειδικότητες σὲ ὑπο-υποειδικότητες.

Εἰδικώτερα για τὶς Ἱατρικὲς ἐπιστῆμες, πού ἀπαιτοῦν ἰσόβιο μελέτη, σπουδές και ἄσκηση, δημιουργήθηκαν οἱ μεταδιπλωματικὲς Ἱατρικὲς Σχολές (Postgraduate), οἱ ὁποῖες προσφέρουν συνεχῶς σεμινάρια και φροντιστήρια,

στά όποια ό πρακτικός Ιατρός ή ό ειδικός έρευνητής μπειται στην θεωρητική διδασκαλία ή στην τεχνική νεωτέρων ιδεών, μεθόδων ή χειρουργικών έπεμβάσεων.

Η αναγκαιότης τής συνεργασίας τής Ιατρικής Σχολής, τής Μεταδιπλωματικής Ιατρικής Σχολής, τής Medical Alumni Association, έδημιούργησαν την ανάγκη συγκεντρώσεως τών Ιδρυμάτων τούτων και τών Νοσοκομείων, καθώς και τών ξενώνων τών φοιτητών τής Ιατρικής, τών Νοσοκόμων, Μαιών, και λοιπού παρα - Ιατρικού προσωπικού και έγκαταστάσεων, σε μεγάλα Ιατρικά Κέντρα (Medical Center).

Έκτός από την Ιατρική, ή όποια εξελίσσεται καθημερινώς και άπαιτεί ισόβιο καθημερινή μελέτη, και οι θετικές γενικώς έπιστήμες εξελίσσονται συνεχώς, καθώς άκόμη και τα Γράμματα και οι Τέχνες, ώστε τó Πανεπιστήμιο άντελήφθη την ανάγκη τής Όργανώσεως Κέντρων Συνεχών Σπουδών (Continuing Education Center), τα όποια διαθέτουν αίθουσες διαλέξεων και δεξιώσεων, έστιατόρια και καφετερίες, δωμάτια ύπνου και αίθουσες διασκέψεων, εύρισκονται μέσα στον πανεπιστημιακό χώρο και διευκολύνουν την έργασία και τών μετεκπαιδευομένων και τών διδασκόντων.

Και στα 35 περίπου πανεπιστήμια τών Ηνωμένων Πολιτειών που έπεσκέφτην, ή επέκταση τών Ιατρικών σχολών, τών έργαστηρίων έρευνας και διδασκαλίας, τών κλινικών, έχει πάρει μεγαλύτερες διαστάσεις από τις διαστάσεις άνοικοδομήσεως τών Αθηνών.

Άκόμη και μακροπρόθεσμα άτοκα δάνεια χορηγούνται προς τους φοιτητάς τής Ιατρικής ή προς τους νέους Ιατρούς από την American Medical Association (Ιατρικόν Σύλλογον Η.Π.Α.), ό όποιος και μόνον έγκρίνει, έλέγχει, κατευθύνει, καθορίζει όλα όσα άφορούν τις Ιατρικές σχολές ή τα νοσοκομεία, τις Ιατρικές ειδικότητες ή τους Ιατρούς, την διδασκεία ύλη ή την άμοιβή τών εκπαιδευομένων Ιατρών, την δημοσία υγεία ή άκόμη και την νομοθεσία τής χώρας, άφου τó Κογκρέσο ή ή Γερουσία προκειμένου να ψηφίσουν νόμους σχετιζομένους με την δημοσία υγεία καλούν τους αντιπροσώπους του Ιατρικού σώματος για να τους συμβουλευθοϋν.

Μόνο για την Ιατρική έρευνα και την δημοσία υγεία δαπανώνται από την Όμοσπονδιακή Κυβέρνηση περισσότερα από 800 έκατομμύρια δολάρια τó χρόνο, χωρίς να υπολογισθοϋν τα πολλαπλάσια ποσά που δαπανώνται από τις τοπικές κυβερνήσεις τών 50 μελών - κρατών τής Όμοσπονδίας, τους δήμους και τις κοινότητες, αλλά πρό πάντων από την ιδιωτική είσφορά, την ιδιωτική πρωτοβουλία, τόν έπώνυμο ή τόν άώνυμο φιλάνθρωπο, τόν πλούσιο ή φτωχό.

Τό κράτος διατελοϋν έν έπιγνώσει ότι δέν μπορεί να τα κάμη όλα τέλεια, ένθαρρύνει την ιδιωτική πρωτοβουλία και τή φιλοδοξία του άτόμου ή τής όργανώσεως να συνεισφέρη στην παντοειδή πρόοδο. Τό άτομο δέν τα περιμένει όλα από τó κράτος· με φορολογικές άπαλλαγές ένθαρρύνεται ό έπιχειρηματίας να δώση χρήματα στο πανεπιστήμιο ή στο νοσοκομείο, στο σχολείο ή στη βιβλιοθήκη.

Σε 11 δισεκατομμύρια δολλάρια υπολογίζονται κάθε χρόνο οί παντοει-
δεῖς εἰσφορές, πού προσφέρονται ἐλεύθερες ἀπὸ φορολογία σὲ διάφορα ἐκπαι-
δευτικά, φιλανθρωπικά, ἐπιστημονικά ἢ θρησκευτικά ἱδρύματα.

Σε 16 δισεκατομμύρια δολλάρια υπολογίζεται ἡ περιουσία τῶν ἱδρυμά-
των, πού ἔχουν ὡς σκοπὸ τὸν ἐπιστημονικὴν ἔρευνα, ἀπὸ τὸ εἰσόδημα δὲ
τοῦ κεφαλαίου τούτου διατίθενται οἱ διάφορες ἐπιχορηγήσεις πρὸς ἱδρύματα
ἢ ἄτομα - ἐρευνητάς.

Τελειώνοντας θὰ ἀναφέρω μερικὰ ἀπὸ τὰ ἱδρύματα αὐτά, πού εἶναι
παγκοσμίως γνωστά, καὶ πού τὰ περισσότερα δὲν περιορίζουν τὴ δράση τους
μέσα στὰ σύνορα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς, ἀλλὰ ἐργάζονται σὲ
παγκόσμια κλίμακα, ὅπως :

Ἡ Rockefeller Foundation, πού εἰδικεύεται στὴν καταπολέμηση τῆς νόσου,
τὴν προαγωγή τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς διατροφῆς τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ Ford Foundation, πού ὑποστηρίζει τὴν ἐκπαίδευση, τὶς τέχνες.

Ἡ Carnegie Foundation, πού ἔχει ἤδη δημιουργήσει περισσότερες ἀπὸ
2.000 βιβλιοθῆκες.

Ἡ Kellogg Foundation, πού ὑποστηρίζει τὴν παιδεία, τὴν ἰατρικὴν, τὴν
ὑγιεινὴν, τὴν διατροφήν.

Ἡ Sloan Foundation, πού εἰδικεύεται στὰ μαθηματικά, τὴ φυσικὴν, τὴν
ἰατρικὴν, τὶς ἐπιστῆμες.

Ἡ Guggenheim Foundation, πού χορηγεῖ ὑποτροφίες, ὑποστηρίζει τὶς
τέχνες, δημιουργεῖ μουσεῖα.

Τὸ Twentieth Century Fund, πού ὑποστηρίζει τὶς οικονομικὰς καὶ κοινωνι-
κὰς ἔρευνες.

Τὸ Rosenwald Fund, πού ἐργάζεται γιὰ τὴν παιδείαν, κλπ.